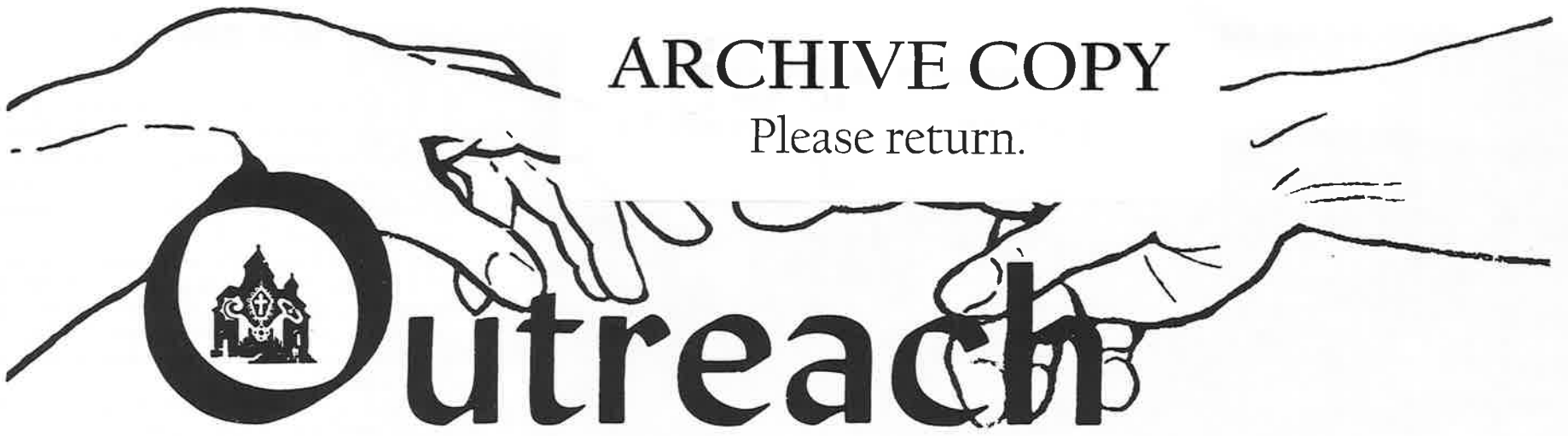

ARCHIVE COPY

Please return.

Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի
A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume IX, Number 12
April 1987

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅՈՅՍԸ

Մեսրոպ Ա. Քհնյ. Թաշնեան

Անհուն ուրախութեամբ է որ կ'ողջունենք ընթերցողներս եւ կը շնորհաւորեմ Սուրբ Զատիկը:

CRUCIFIXION
Cathedral of St. Pierre of Lisieux (France)

Քրիստոսի յարութեան տօնն է: Այն հրաշալի երևոյթը, որ կը բանայ հաւատքի մեր աչքերը տեսնելու եւ ըմբռնելու որ երկրային մեր կեանքը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ տօներու շարունակական շղթայ մը: Յարութիւնն չէ՞ միթէ երբ ամէն առաւօտ կ'արթնանք եւ կը տեսնենք մեզ շրջապատող սիրելի դէմքերը: Յարութիւնն չէ՞ միթէ, յուսահատութեան, կասկածի, վախի եւ անորոշութեան հոգեվիճակներէ ձերբազատուիլը: Ետին ձգելով ինչ որ ժխտական է եւ աւերիչ ու լաւատեսութեամբ գտնելու համար եւ յոյսով լեցուած վերստին ձգտիլ լաւագոյնին, կը նշանակէ հաւատքով նայիլ ապագային: Քրիստոսի Յարութիւնը, խորտակուած յոյսերու վրայ տարուած վերջնական յաղթանակին աւետիսն է որ կը բերէ եւ զմեզ հաւատքով կը լեցնէ դէպի Քրիստոսի անձը:

Յարութեան գաղափարը թո՛ւիչ է: Բանաստեղծին քերթուածն է: Երաժիշտին երգն ու նկարիչին ներշնչումը: Բոլորն ալ վսեմ ու ազնիւ քան երկիրն ու նիւթը: Եւ երբեք թոյլ տալու չէ որ երկիրն ու նիւթը արգելք հանդիսանան դէպի բարձունքները կատարուելիք թո՛ւիչին:

Հայ ժողովուրդը դարերով տօնած է Քրիստոսի Յարութիւնը՝ Զատիկը եւ կը շարունակէ տօնել նոյն քրիստոնեականութեամբ: Պատահած են դէպքեր, որոնք խախտած են մեր հաւատքը բայց ոչ հիմն: Կատարուած են ոտնձգութիւններ խափանելու յոյսի յարութեան տօնակատարութիւնը: Դրուած են արգելքներ, որպէսզի Հայ ժողովուրդը չկարենայ ազատօրէն արտայայտել կրօնական եւ հոգեկան իր համոզումները: Բայց Հայը չէ վհատած: Եւ վհատելու չէ, որովհետեւ Քրիստոս միշտ ներկայ է իր մէջ, անդադրումօրէն յիշեցնելու յարութեան յաղթանակը ստրկութեան եւ մահուան դէմ:

Յիշենք գիրերու գիւտի յարութեան հրաշքը, որ մեզ ազատագրեց անգիտութեան խաւարէն: Յիշենք Աւարայրի յարութիւնը, որ մեզ մկրտեց ազատ ապրելու աննկուն կամքով:

Յիշենք Նուարսակի Դաշնագրի յարութեան խորհուրդը, որ կրօնքի եւ հայրենիքի ազատութիւն կը պարգեւէր:

Յարութիւնն չափօք միթէ Ապրիլեան եղեռնէն: Միթէ այսօրուան մեր Հայրենիքը լաւագոյն օրինակը չէ՞, հալածանքներէ եւ կոտորածներէ վերջ ծնած Հայ ժողովուրդի հաւաքական եւ հրաշապատում յարութեան:

Հաւատալ պէտք է: Զատիկուան յոյսը կ'աւետէ, որ անկարելի բան չկայ տիեզերքի մէջ: Եւ թէ անկարելի կարծեցեալ բաներ, կարելի կը դառնան եւ հրաշքներ կը գործուին, միայն՝ հաւատալ պէտք է: Հաւատք, որ օր մը կը յաղթենք կեանքի դժուարութեանց: որ՝ ձախորդ օրերը ձմրան նման կուգան ու կ'երթան: Լեցուինք այս հաւատքով եւ այս հաւատքով նայինք վաղուան:

Մահուան վրայ տարած Յարութեան յաղթանակով, Քրիստոս ցոյց տուաւ մարդկութեան, որ վախնալու չէ մահէն: Թէ կարելի է արհամարհել մահը, որովհետեւ մահէն անդին, կայ յաւիտենականութեան արժանանալու պատիւը: Չե՞ն եղած հայրերիներ, որոնք հետեւելով Քրիստոսի օրինակին, իրենք ալ արհամարհած են մահը, կոխկուտած անոր սպառնալիքը եւ աստուածային գեղեցկութեամբ պսակուած՝ գրաւած են ժողովուրդի սէրն ու յարգանքը:

Փոխ առնենք Դերենիկ Դեմիրճեանի սրտի ստեղծագործութիւնն եղող հետեւեալ տողերը, որոնք այնքան շքեղօրէն կը ներկայացնեն յարութեան հրաշալի գաղափարը, երբ կը մտածէ Սարտարապատի հերոսներուն մասին:

Դուք յաղթեցիք, ո՛վ ընկածներ,
Մահուամբ զմահ կոխեցիք:
Դուք յաղթեցիք, եւ չըթողիք
Ոչինչ էլի յաղթելու:
Մկրտուեցիք դուք մահի մէջ,
Մահուամբ դառաք գեղեցիկ,
Ձեզ փառք յաւէտ, ալէլուիա:

Armenian women crucified in the Syrian desert of Der-es-Zor

ԿՈՉ ԹԵՄԻՍ ԲՈԼՈՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ
ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ
72ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻ

Սիրելի հայրերիք,
Յառաջիկայ Ապրիլ 24-ին, Մայր Հայրենիքէն մինչեւ սփիւռքի չորս ծագերը, Հայ ժողովուրդը անգամ մը եւս պիտի խոնարհի մեր մէկուկէս միլիոն նահատակներու յիշատակին առջեւ:

72 տարիներ անցած են այդ շարաշուք թուականէն, երբ քաղաքակիրթ կոչուած ազգերու անտարբեր աչքերուն դիմաց՝ Արեւմտեան Հայաստանի գրեթէ ամբողջ բնակչութիւնը զոհ գնաց Մեծ Ոճիրին: Ո՞վ կրնայ մոռնալ, որ այդ տարին, համաթուրանական պետութիւն մը հիմնելու իր ծրագրի ճամբուն վրայ, թուրքիա դիւական սառնասրտութեամբ դաւեց եւ իրագործեց ամբողջ ազգ մը ոչնչացնելու քաղաքականութիւն մը, այն՝ որ ծանօթ է խղճի տէր մարդկութեան համար իբրեւ Ի. դարու առաջին ցեղասպանութիւնը:

72 տարիներ յետոյ, չկայ ու չի կրնար ըլլալ հայ մը՝ որ չյիշէ ու չտազնապի Ապրիլ 24-ի խորհուրդով: Որովհետեւ՝ Հայ ժողովուրդի հաւաքական գիտակցութեան եւ հոգեխառնութեան վրայ իր կնիքը դրած է այդ սեւ թուականը, եւ մենք, ինչ որ ենք ու ինչ որ չենք՝ կը պարտինք Ապրիլ 24-ին:

Ուստի, իբրեւ նախանձախնդիր հայեր, Ապրիլ 24-ի տարեդարձը չի կրնար ըլլալ սովորական օր մը:

Յոյսի օր է Ապրիլ 24-ը
Աղօթքի օր է Ապրիլ 24-ը
Յիշատակի օր է Ապրիլ 24-ը

Բայց՝
Ապրիլ 24-ը մեր նոր կեանքին սկիզբն է:
Ապրիլ 24-ը մեր ժողովուրդի պահանջքի օրն է:

Օրը՝ երբ պիտի ըսենք աշխարհին, որ կ'ապրի հայը: Բայց կ'ուզենք որ գիտնան, որ կ'ուզենք ապրիլ մեր հայրերու հողին վրայ, իբրեւ պետութիւն եւ ազգ, ոչ թէ բեկորացեալ ժողովուրդ իբրեւ՝ որ դատապարտուած է օտարացումի եւ այլասերման:

Հետեւաբար, կոչ կ'ուղղենք մեր ժողովուրդի բոլոր զաւակներուն, որ Ապրիլ 24-ին, իրենց խոռոչներում մասնակցութիւնը բերեն բոլոր այն կրօնական եւ ազգային ձեռնարկներուն, ոգեկոչումներուն, աղօթքի եւ խոկման պահերուն պահանջատիրական հաւաքներուն, որոնք կը կազմակերպուին իրենց շրջաններուն մէջ:

Նիւ Եորքի եւ շրջակայ քաղաքներու հայութեան ալ կը թելադրենք, որ իրենց մասնակցութիւնը բերեն Ապրիլ 24-ի առաւօտեան, Նիւ Ճորջիի Սրբոց Վարդանանց Եկեղեցւոյ մէջ մատուցուելիք Ս. Պատարագին եւ Հոգեհանգստեան Պաշտօնին, եւ ապա այն հաւաքին՝ որ պիտի սկսի Նիւ Եորքի հանրային գրադարանի մերձակայ պարտէզէն եւ որ պիտի յառաջանայ դէպի Լինքըն Սէնթրըրի մեծ (շար. էջ 3)

HAPPY EASTER!
The Holy Feast of the Resurrection is the Feast of Life, the Sun, the Light; the Feast of our Lord's victory over death: the feast of a miracle which for nearly 2000 years has given hope to mankind.
Christ has risen! On this day of the Feast of Resurrection we convey the message of hope and life to all our clergy and parishes of the Eastern Prelacy and Canada, the Executive and Religious Councils, and members of the NRA, Board of Trustees, to all Armenian organizations: Educational, Youth, Cultural, to the auxiliary bodies, and students and teachers of all Sunday, Saturday and day schools and all fellow Armenians.
We pray that the resurrected Lord will strengthen us with the spirit of His Resurrection giving us hope of eternal life, and let Him shed His light into our lives that we may walk always in His light.
CHRISTOS HARYAV EE MERELTZ
ORHNIAL E HAROUTIUNN CHRISTOSEE
ARCHB. MESROB ASHJIAN
PRELATE

Մեծափեղի քարայրը ուր հազարավոր հայեր մահը գտան 1915 Օգոստոսին

Պարզ է որ երբ գնում ես այդպիսի մի տեղ ճամբորդութեան, առաջին հերթին մտքիդ մէջ կրկնում ես եղեռնից վերապրածների յիշողութիւնները: Այս հատուկեան մարդիկ, ինչ ազգից էլ լինեն, ասէս սեւ յիշողութիւնը լինեն այն հարիւր-հազարաւոր դժբախտների, որոնց մի զգալի մասն իր մերկ ոսկորներով ծածկեց ահա այն քաղաքը, որ դալիս է կողքից, եւ ձեռքդ պարզես՝ կը հասնի: Այդ Մեսքենէ քաղաքը դէպի Տէր Զօր աքսորական հայերի առաջին ամենամեծ գերեզմաննոցն է: «Մեսքենէն ծայրից ծայր ծածկուած էր կմաղքներով ... — գրում է Նայիմ Պէյն իր յուշերում:—: Եւ նա իջնում էր Եփրատ, Մարքադա, Ռաքթա, Թափիա, իջնում էր Եփրատ, գնում էր մինչեւ Տէր Զօր, հասնում էր Սուար, Շատտատէ ... Երկու հարիւր հազար հայ միայն այդ ճանապարհին՝ կարճ ժամանակուայ ընթացքում: Եւ այսպէս՝ միլիոն ու կէս: Երկու միլիոն: Այդ երկու միլիոնն այսօր՝ ութ միլիոն: Սա մի բան է, որի անողին դատի կանչելուց առաջ դատավճիռն արդէն սրտիդ մէջ կայ, եւ ամէն մարդու սրտի մէջ, որտեղից դազանը, չգիտես ո՞ր հազարամեակում, քաշել է իր ճանկերը:

ՌԱԶՄԻԿ ԴԱՒՈՅԵԱՆ

«ՀԱՆՃԱՐ ԵՒ ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ»
Երեւան, 1986
(Հատուած)

ՐՈՊՈԹԻՆ ԼԱՅԸ

— Wake up Nancy, wake up...
Ժամացոյցը չէր, ոչ ալ քաղաքը՝ լեզու կտրած, այլ Նէնսիին մարդ-մեքենան էր, որ ամէն առաւօտ, նախաճաշը պատրաստելէ ետք, ճշդապահութեամբ կուգար Նէնսիին արթնցնելու:
Նէնսիին 15 տարու աղջիկ էր: Հայրը հայ էր իսկ մայրը՝ օտար, Ամերիկուհի: Օրուայ մէջ քիչ կը տեսնէր զիրենք: Երբ արթննար, արդէն իսկ անոնք գործի գացած կ'ըլլային: Իր մեծ մայրիկի մահէն ետք, Նէնսիին յաճախ առանձին կը զգար. տունը կը մնար, դասերով կը զբաղէր եւ կը ձանձրանար, կը կարօտնար մեծ մայրիկին: Անցնող տարեդարձին այդ մարդ-մեքենան նուէր ստացած էր իր ծնողքէն: Առաջին ամիսներուն խանդավառ էր անով, կը խօսէր անոր հետ, դպրոցի իր ընկերուհիներուն հպարտանքով կը պատմէր իր Բոպոթի հրաշքներուն մասին, սակայն երթալէն խորթ կը թուէր իրեն ... մեծ մայրիկը ուրիշ էր ... Առաւօտները, համբոյրով կ'արթնցնէր զինք, միասին աղօթք կ'ընէին, ապա Այբ Բեն Գիմը ըսել կուտար իրեն որպէսզի չմոռնայ. միասին նախաճաշ կ'ընէին, որմէ ետք Նէնսիին մեծ մայրիկի յիշողութեան համբոյրը ձակտին՝ դպրոց կ'երթար:
Դպրոցին առաջինն էր Նէնսիին: Թուարանութեան մէջ ամենայառաջադէմը, որով, բոլորին նախանձր կը գրգռէր: Արդէն ինքն էր մարդ-մեքենային խօսիլ սորվեցնողը, խելքը կազմողը, ծրագիրները մշակողը: Այդ «մարդուկը» Նէնսիին չափ բան գիտէր հիմակ, ամէն հարցի պատասխան մը ունէր:
Նէնսիին տրամադրութիւնը տեղը չէր այդ օր: Անհանգիստ կը զգար: Նախորդ օր, կիրակի, վշտացած էր իր հայրիկէն ու մայրիկէն. որոնց հետ միասին այցելութեան էր գացած Ժուլիէթենց, ամբողջ օրը անցուցած էր մանուկներուն հետ, իր շաքիթուան մը կարօտը չէր առած ծնողքէն, որոնք իրենց բարեկամներուն հետ զուարճացած էին միտակ եւ Նէնսիին մոռցած գրեթէ: Երբ մեծ մայրիկը ողջ էր, (հայրիկին մայրիկը) կիրակիները բոլորովին տարբեր էին իրեն համար, առտունները եկեղեցի կ'երթային, անկէ ետք խաղափայլ կ'երթային, ուր մեծ մայրիկը իրեն պատմութիւններ կը պատմէր, հին պատմութիւններ, իրական պատմութիւններ, հայկական պատմութիւններ, որոնցմէ կէսը կը հասկնար կէսը չէր հասկնար, մեծ մայրիկին սոր-

վեցուցած կոտորտուած հայերէնով հարցումներ կը հարցնէր ու կը հարցնէր, Հայաստանի մասին, հայերուն մասին, Տէր Զօրի մասին ...: Ինչո՞ւ մեռաւ իր այնքան անուշիկ, այնքան բարի մեծ մայրիկը ... Ինչո՞ւ իր մեծ մայրիկի ճակտին կնճիռներ կային, մինչ Ժուլիէթին մեծ մայրիկը, փայլուն երես ունէր ... հանգիստ կեանք մը ապրած էր ...:
Յիշեց Նէնսիին ... ոչ ... ասկէ ետք Նէնսի չէ իմ անունս, Նայիրի է Նայիրի: Մեծ մայրիկը զինք այդպէս կը կանչէր ...
— Նէնսի դասերուդ հետեւ է ...
Նանսին սթափեցաւ:
— Իմ անունս Նէնսի չէ, Նայիրի է, Նայիրի ...
— Ի՞նչ ...
Դասարանէն, ծիծաղի աղմուկ բարձրացաւ: Նայիրիին աչքերէն երկու արցունքի կաթիլներ ինկան, իր գրքի դարձող էջին մէջ մէկ երեսներուն:
Զարմանալի էր Նայիրիի հոգին, այդ 15-ամեայ պարմանուհիին սրտին մէջ հայկական տխրութիւն մը կար, մինչ իր ընկերուհիները իրենց պատանեկան հաճոյքներու ետեւէ էին. ոչ ... Նայիրին անոնց պէս չէր, ուրիշ էր, ուրիշ ... Հայ էր ինք ...:
Տուն դարձին, Նայիրին ուղղակի իր սենեակը գնաց: Անկողինին տակէն, հանեց իր փոքր սնտուկը, բացաւ եւ մէջէն դուրս բերաւ տետրակ մը, մեծ մայրիկին տետրակը: Բացաւ առաջին էջը, ուր մեծ մայրիկը դողդողացող ձեռքերով եւ խոշոր գիրերով գրած էր Այբ ու Բենը, եւ ձօնած՝ Նայիրիին: Կարօտցած էր այդ գրերը, իր արիւնին հարազատ այդ տառերը, որ մեծ մայրիկին ըսածով՝ արիւնով էին ծնած Մեսքենայ Մաշտոցին կողմէ: Իր հայրիկը մոռցած էր գանոնք վաղուց ...:
Եւ յիշեց, յիշեց այն տխուր օրը, երբ իր մեծ մայրիկը, կեանքի իր պատմութիւնը պատմած ատեն լաց եղաւ՝ իր հայրիկն ու մայրիկը յիշելով, որոնք 1915-ին ջարդուած էին թուրքերուն կողմէ, յիշեց թէ մեծ մայրիկը ինչպէս պատմած էր իրեն, թէ՛ 1915-ին թուրքերը ոչ միայն իր հայրիկն ու մայրիկը ջարդած էին, այլ՝ մէկ ու կէս միլիոն հայեր ... մանուկ, ծեր, պատանի, երիտասարդ ... եկեղեցիէն դարձին պատմած էր այդ պատմութիւնը: Մնտուկը քրքրեց Նայիրին, հանեց իր անցեալ տարուայ յուշատետրը թերթատեց էջերը եւ գտաւ ...
«Ապրիլ 24 ... Մեծ մայրիկը լացաւ ...»
Դռան թակոցը լսեց, ըստով ըլլալու էր,
— Հրամայեցէք:
Րոպոթն էր, ձանձրացած էր, եկած էր Նայիրիին հետ զուարճանալու. ամէն օր, դպրոցէն ետք մտախաղբ կ'ընէին միասին:
— Այսօր ամսուն քանի՞ն է:
— ...
Ձայն չկար, Բոպոթը հայերէն չէր հասկնար: Նայիրին ըստով հասկնալի լեզուով հարցուց:
— Նէնսի, այսօր Ապրիլ ամսուն 19-ն է:
— Ես քեզի Նէնսիին ցոյց կուտամ, իմ անունս Նայիրի է, Նայիրի:
Յաջորդ առաւօտ, Նայիրին այն տետրակը հետը տարաւ դպրոց, առանձնացաւ Գոմբիւթըրի

սենեակին մէջ, քննեց, ծրագիրներ կազմեց, աշխատեցաւ յոգնեցաւ եւ վերջապէս ...
Յաջորդ առաւօտ ըստով Նայիրիին արթնցուց Նայիրին ...
— Արթնցիր Նայիրի, արթնցիր ...:
— Յաջորդ էր Նայիրին, եւ շատ բաներ ունէր պատմելիք՝ «Հայկ»-ին:
Հայկ դրած էր անունը, իր մեծ Մայրիկին հօր անունն էր: Այդ օրը դպրոց չգնաց. «Հայկ»-ին պատմեց մեծ մայրիկի լացի պատմութիւնը, աղօթքը կարդաց, երգեր երգեց, ազգային երգեր, մեծ մայրիկին երգերէն ...:
Ապրիլ 24-ն էր: Նայիրին եկեղեցի գնաց այդ առաւօտ, Հայոց եկեղեցի, մոմ մը վառեց, աղօթեց, եւ տուն դարձին, «Հայկ»-ը հետը առած, նախ այցելեց ծաղկեվաճառին խանութը, փունջ մը կակաչներ գնեց եւ ուղղուեցաւ շիտակ գերեզմանատուն, մեծ մայրիկին դամբարանը: Դրամի կակաչները մեծ մայրիկի պաղ հողակոյտին վրայ, անոր սորվեցուցած աղօթքը ըսաւ, եւ զգաց որ վերջաւորութեան իր աչքերը թրջուեցան եւ արցունքի կաթիլներ, կարմիր կակաչի մը սեւ սրտիկը զովացուցին:
— Գիտե՞ս մեծ մայրիկ, ես քեզի շատ կարօտցայ: Հայրիկը եւ մայրիկը գործի գացին այսօր եւ չեկան ...: Հա... մեծ մայրիկ «Հայկը» հետս բերի: Գիտե՞մ որ պիտի ըսես ուրիշ մէկը չգտար, այդ խաղալիքին դերը հայրիկին անունը ...: Մեծ մայրիկ բայց ան հայերէն կը խօսի, ես սորվեցուցի անոր: «Հայկ», Այբ Բեն Գիմը ըսէ մեծ մայրիկին, թող ուրախանայ ...:
— Այբ ... Բեն ... Գիմ ... Դա ...
— Տեսա՞ր մեծ մայրիկ ...: Արդեօք ո՞ր ես դուն հիմակ: Հայրիկը եւ մայրիկը գտար, կուլա՞ս կոր այսօր ... այսօր ջու լացի օրդ է:
Այսպէս, Նայիրին երկար խօսեցաւ մեծ մայրիկին հետ, եւ պատմեց, եւ լացաւ եւ յիշեց, եւ խոստացաւ ...:
Արեւը երբ մայրամուտին կը մօտենար, Նայիրին ոտքի ելաւ, չորս բոլորը նայեցաւ ... «Հայկը» չկար: Գերեզմանատան դրան առջեւ գտաւ զայն, եւ երբ կանչեց, անոր աչքերուն մէջ նշմարեց երկու կէտերու փայլք մը, արծաթագույն, մետաղեայ արցունքի երկու կաթիլներ ...
Երբ տուն հասան, հանեց յուշատետրը եւ գրեց ...
«Ապրիլ 24...
«ՀԱՅԿԸ» ԱՅՍՕՐ ԼԱՅԱԻ...»

OUTREACH
Archbishop Mesrob Ashjian
Prelate
Mary Hamparian - Editor
OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscript will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America, Second class postage paid at New York, N.Y. 10016.
Postmaster: Send address changes to Outreach, 138 E. 39th St. New York, N.Y. 10016

29 Մարտ, 1987
Նիւ-ձըրքի
ԲԱՐԳԷՆ-ՍԵՒԱԿ

ՀՈՂ ԻՄ ԿԻՍՈՒԱԾ ...

Հող իմ կիսուած՝ սիրտ չկիսուող,
Կֆել եմ ես քո պարտքի տակ,
Ցաւում եմ ես խղճի նման,
Վերքի նման մխուս եմ տափ:

Ախ, ինչ ասեմ, ո՛րչ ծնեցիր,
Ես քեզ արիւն պիտի տայի,
էրգրումի ցուրտ լեռներում
Ես արնափամ մի ֆիդայի:

Արիւնն իմ էին քո հողի մէջ
Սուգուէր պիտի երակ-երակ,
Նիրհէր այնտեղ, սակայն միրհէր
Ինչպէս կրակն անթեղի տակ:

Նիրհէր պիտի որպէս կարօտ
Որպէս մորմոք, որպէս քախիծ,
Որպէս լեռան սրտում ապրող
Հրաբուխի կարմիր ծաղիկ:

Խառնուէր պիտի հողիդ,
Արածաճուղ սեղոյ լացիմ,
Միանայի հուր յաւիտեան
Գոյաբանի առեղծուածին:

Ախ ինչ ասեմ, ուշ ծնեցիր,
Ես քեզ արիւն պիտի տայի:
Զցաւէի խղճի նման,
Վերքի նման չմխայի:

ՎԱՀԱԳՆ ԴԱԻԹԵԱՆ

ՄԵՇ ՄԱՍԻՍԸ ՄԵՆԱՌՈՐ

Լուս. Արա Կիւլեր

ՄԵՐ ԵՐԿԻՐԸ

Ի՛նչ անբանաձեւելի գորովով է, որ շրթներս կ'արտասանեն հետեւեալ երկու բառերը, — Մեր Երկիրը:

Մտածե՛լ, որ շուրջս քսան տարիներ է լի վեր, անընդհատ, մեր ժողովուրդին ընդերքներէն նոր մանուկներ կ'ելլեն: Մտածե՛լ, որ այդ մանուկները ամէն օր կը մեծնան մեր լեզուին քաղցր բառերը իրենց շրթունքներուն վրայ, մեր լեռներուն շուրջն էր, որոնց մէջ կը ջանանք աշխատիլ քսան տարիներ է լի վեր: Ի՛նչ, թէ անոնք կրնան մեզ լըվանքէն կոչել, եթէ վերջապէս յաջողինք վերադառնալ: Մենք, որ վարժուած ենք տառապելու՝ կրնանք գուցէ ընդու-

նիլ այդ յաւելուածական տառապանքը եւս, — մենք, որ ուրիշ փառասիրու-
թիւն չենք ունեցած առաւելագոյն հայեր ու յեղափոխականներ ըլլալէ: Ի՛նչ
փոյթ մեր հաւանական օտարութիւնը՝ մեր երկիրն մէջ իսկ: Միայն թէ այդ
մանուկները կարենային շեղուիլ մեծնալ, շնչելով մեր մեծ լեռներուն գուարթ
հոգիներ, կարենային մարդկայնօրէն ուռճանալ՝ վեր բարձրանալով, պլլուած
կեանքի շարյլ փէշերուն:

Ի՛նչ փոյթ, մեր հաւանական ծերութիւնը՝ առանց սիրոյ եւ առանց փառքի:
Ի՛նչ փոյթ մեր անօրինակ աղքատութիւնը: Ի՛նչ փոյթ բառերը, որով կրնան
գիմաւորել մեզ — արտասահմանից եկած մի տարագիր: Միայն թէ տրուէր
մեզի, վերջին անգամ մը, մեռնելէ առաջ, տեսնել իրենց գեղուղէ հասակները:

Միայն թէ տրուէր մեզի գիտնալ, թէ կեանքը պիտի շարունակուի մեր
ակօսներուն մէջ, թէ ամէն օր նոր մանուկներ պիտի ելլեն որոտուն երիտասար-
դութեամբ, թէ ծառերը պիտի պտուղ կապեն ու բամբակի արտերը վառին
արեւի բորբ համբոյրներէն:

Կեանքը պիտի կրնա՞ր պարզեւել մեզի այս վերջին ուրախութիւնը:
Մայիսի իրիկունով մը կրնա՞ր Աբովեանի սալայատակին վրայ, երբ
համալսարանի դռները կը բացուին դուրս նետելու համար ուսանողներու
երամբ: Հո՞ղ է միայն մեր փառքը, հո՞ղ է միայն մեր գեղեցկութիւնը:

Մեր երկիրը ...

ՎԱԶԳԷՆ ԾՈՒԾԱՆԵԱՆ

**A STATEMENT BY THE PRELACY EXECUTIVE COUNCIL
ON THE ISSUE OF CHURCH UNITY**

The Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America wishes to inform the public on the recent developments of the Administrative Unity of the Armenian Church in America bringing forth the facts as they are for the sake of truth and for all those who believe in the unity of the Armenian Church.

The attempts to create administrative unity in the Armenian Church of America, started unofficially in 1970, came to a happy fruition in 1982 when the Diocesan and Prelacy Assemblies adopted "The Guidelines for the Unification of the Armenian Church of America." This document set forth the basic structure of the new Diocese under the aegis of Holy Etchmiadzin, together with special ties with the Holy See of Cilicia.

In July of the same year Holy Etchmiadzin reacted in an unfortunate manner and upset the normal procedure of negotiations, and subsequently the process was discontinued, creating an atmosphere of distrust. From then on the Prelacy endeavored in vain to receive expressions of a clear attitude on the question of the relationship of the new Diocese with the Holy See of Cilicia. Instead, there were unjust, untrue and unnecessary announcements which only hurt the spirit of unity and clouded the atmosphere, especially on the occasion of the visit of His Holiness Catholicos Kerekin II to America in June 1983. Then a press release, issued in March 1986 by the Diocesan Unity Committee, further undermined the hitherto achieved agreements and with unfounded allegations put an end to 16 years of endeavor and the pursuit of desired goals.

Under the light of the new developments and in order to put the respective Diocesan bodies up to their responsibilities, the National Representative Assembly of the Prelacy in May 15, 1986 decided

"to suspend the negotiations, until such time as the Catholicosate of All Armenians in Etchmiadzin finds a resolution to the impasse created by its unilateral abrogation of the provisions of the Guidelines Document and until the Etchmiadzin Diocese demonstrates sincere cooperation by actual initiatives."

Unfortunately there were people who regarded this resolution as the end of the negotiations. Others saw in it an effort to clarify attitudes and to put their negotiations in their proper dimensions.

The Prelacy Executive Council, always faithful to the law and to the democratic procedures of the Armenian Church, tried to proceed according to accepted

rules and to seek ways to remove the impasse so that, after clarification of some fundamental issues, the negotiations could be resumed in a spirit of sincerity and practicality. It was expected, however, that either the Diocese or the Holy See of Etchmiadzin would come forth and express its attitude towards Article II-2 of the Guidelines. But in July 1986 when our Prelate, His Eminence Archbishop Mesrob Ashjian was in Holy Etchmiadzin on a different mission, discovered, during an unofficial discussion with His Holiness Catholicos Vazken I of All Armenians, that His Holiness was not informed of the wish expressed at the Prelacy NRA and therefore he could not be expected to take a stand.

Archbishop Ashjian, upon his return to New York, reported this fact to the Executive Council which, in its meeting of July 31, 1986 in Washington, D.C. decided, after consultation, to seek ways in order to make Holy Etchmiadzin officially informed about the wish of the NRA. The Executive Council thought that this could be done either through the good offices of the Holy See of Cilicia or expected that the Diocese would take upon itself the responsibility to get in touch with the Holy See of Etchmiadzin and secure the needed clarification of the Article in dispute. Several months elapsed but absolutely nothing was heard either from Holy Etchmiadzin or from the Diocese. Therefore the Prelacy Executive Council decided on Dec. 6 1986 to write to the Diocesan Council, reminding them of its fundamental stand and plead that new ways be searched in order to reach the eventual goal of unity.

More than three months have elapsed, and to date the Executive Council has not received any answer. We cannot find reasons for this silence, and we feel sorry for it.

It is time that our pastors, parish councils and our people in general know that the Executive Council, elected by the NRA, which represents the will of our people, continues to abide by the statutes and in the context of Armenian Church tradition, is aware of its responsibilities and commitments. It therefore makes this public appeal to all parties involved so that with a sincere spirit and concomitant deeds, an atmosphere of cooperation and brotherhood be created in which we shall be able to pray and plan and work together to bring forth Unity, which we believe, is crucial for the future of the Armenian Church and people in America.

ԿՈՉ ԹԵՄԻՍ ԲՈՂՈՐ ԶԱԽԱԿՆԵՐՈՒՆ

(Շար. էջ 1-էն)

պրահը՝ ուր հայ ժողովուրդը պիտի արտայայտէ իր կամքը իր արդար դատին հետապնդման ճամբուն վրայ:

Թող ոչ ոք բացակայ ըլլայ Ապրիլ 24-25-ի կրօնական, ազգային հաւաքներէն եւ ձեռնարկներէն:

Ոճրագործը անգամ մը սպաննեց մեր նահատակները: Մեռան անոնք ու ոչինչ կրնանք ընել: Բայց՝ եթէ մենք մոռնանք մեր նահատակները, մենք զանոնք մեռցուցած կ'ըլլանք երկրորդ անգամ:

Չմոռնանք մեր նահատակները:

Սլո՛ղ մեզմով թող իրենք ապրին: Եւ թող որ Տէր Զօրի թշուառ ամբոխներուն փոխարէն՝ Նիւ Եորքի հրապարակներէն մինչեւ Լինքըն Սէնթրի մշակոյթի կեդրոնը մեզմով քալեն մեզմով յարուստիւն առած եւ արդարութեան ծարաւի մեր նահատակները, երջանիկ՝ որ իւրաքանչիւր շոյ Որդի, պիտի ըսէ իր հօր, նահատակ Միաման-թոյի կտակով:

«Ես էութիւնդ եմ եւ սկիզբն եմ քու վախճանիդ, իմ մէջն է, որ դուն ինքդ՝ կեանքէդ յետոյ պիտի ապրիս ...»

Աղօթքով եւ Սիրով

**ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ**

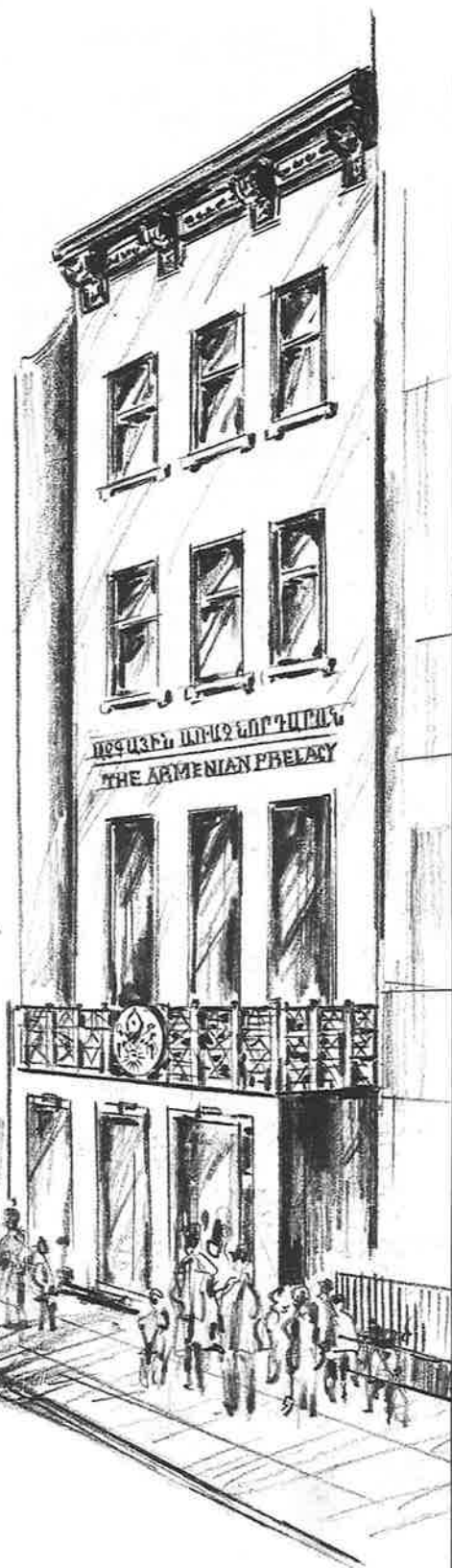
Մարտ 24, 1987

We are happy to announce that we are planning our move back into the newly renovated Prelacy building during the first week of May. In preparation for our move, we find that many of our office equipment items are in dire need of replacement. Listed below are the most critical ones, as well as some other items.

Cost

- 2 Armenian typewriters.....\$ 1,400
- 4 IBM self-correcting typewriters.....1,000
- 1 Xerox 2300 typewriter.....3,000
- 1 Desk top copier.....7,000
- 1 Pitney Bowes machine system.....12,000
- 1 Mail folder/insertor.....10,000
- 2 Storage consoles.....2,000
- 1 Desk (Prelate's office).....3,000
- 1* Conference table.....2,500
- 12 Conference room chairs.....2,500
- 1 Chandelier.....3,000
- 2 Bronze crosses for reception hall doors....4,000
- 1 Set of Encyclopaedia Britannica.....1,400

**OUR ADDRESS IS THE SAME
... BUT, WE'VE CHANGED ...**

Please join us to celebrate the Opening of the newly renovated Prelacy Headquarters on
Saturday, May 2, 1987
7 - 9 p.m.

**138 East 39th Street
New York City**

EFFECTIVE MAY 4, 1987

All Prelacy business resumes at Prelacy Headquarters
138 East 39th Street
New York City
(212) 689-7810

PRELACY OFFICES

Office of the Archbishop
Archbishop Mesrob Ashjian
Tel.: (212) 689-7810
Telex: Int'l 238790 Domestic 968003

OFFICE OF A.N.E.C.
Mrs. Hourig Papazian-Sahagian
Tel.: (212) 689-7231

OFFICE OF A.R.E.C.
Mrs. Joanna Baghsarian
Tel.: (212) 689-4481

Prelacy News

FROM TORONTO

THE ANGLICAN ARCHBISHOP RECEIVED BY THE ARMENIAN COMMUNITY OF TORONTO

The Primate of the Anglican Church of Canada, His Eminence Archbishop Michael J. Peers, was officially welcomed by the St. Mary Armenian Apostolic Church community of Toronto on Friday, March 27, 1987, at a solemn Campline service at St. Augustine of Canterbury Church. It was the first time that the Anglican Archbishop was welcomed in the Armenian community and the Prelate flew in from New York to officially welcome Archbishop Peers together with the pastor of St. Mary's Church, Very Rev. Khajag Hagopian and the Board of Trustees and hundreds of parishioners.

Archbishop Ashjian addressed his guest with the following words:

"It was my distinct honor to be among hundreds of people last June 22 at the Centennial Concert Hall in Winnipeg, for the installation of His Eminence, Archbishop Michael Jeffrey Peers as the new Primate of the Anglican Church of Canada. Archbishop Peers has served in Ottawa, Winnipeg and Regina. In 1974 he was appointed rector of St. Paul's Cathedral in Regina, and Dean of the Diocese of Qu'Appelle. He was elected 8th Bishop of that diocese in 1977. In 1982 Bishop Peers became Archbishop of the Ecclesiastical Province of Rupert's Land, which includes Manitoba, Saskatchewan and most of the North West Territories. Strong on ecumenism, the Primate has worked for the World Council of Churches and has been appointed by the Archbishop of Canterbury as chairman of the ecumenical section of the 1988 Lambeth Conference, the worldwide gathering of Anglican bishops.

Your Eminence, we thank you that in your very busy schedule and heavy responsibilities, you made a point to worship tonight together and we pray the Almighty Lord to strengthen you in your duties and pastoral responsibilities as the head of this beloved church. We have the firm conviction that through your involvement in the Lambeth Conference, you will enhance the relations of the Anglican Church and the Oriental Orthodox Churches, including our own Armenian Church, and the Catholicosate of Cilicia.

Let me end these words of welcome with the words of the great churchman, Dr. Jeffrey Fisher, the Lord Archbishop of Canterbury, delivered at the Armenian Holy Church in Nazareth in Calcutta 28 years ago, today!

"So here I greet you with the fullest of Christian love and respect — remembering what you of the Armenian Church have given to the witness of the Church in ages past, knowing that still as from the beginning, you stand in the world beset by many difficulties, yet unshaken in your witness to the Lordship of Christ which He proclaimed from the Cross, and which He won for us on the Resurrection morning. And with that fullness of love which only the Christian faith gives, my Brother, I greet you in the name of our Saviour."

After these words, as a token of his appreciation, Archbishop Ashjian offered the Anglican Archbishop a beautiful Armenian pectoral cross. Archbishop Peers responded with warm and heartfelt greetings, expressing joy for being with Armenian Christians, stressing the commonality of our faith. After the religious services the Archbishop and his entourage were invited to a dinner at the Armenian Center where a Lenten dinner was served with the participation of community leaders and guests.

It was a beautiful and meaningful and most inspiring evening for all.

Archbishop Ashjian introduces Veamayr Sarkissian (our Vehapar's Mother) to Archbishop Peers.

FROM NEW ORLEANS

Archbishop Mesrob Ashjian recently visited New Orleans and was received by the Pastor Very Rev. Shahe Panosian, the Board of Trustees and several parishioners who extended a warm reception throughout his stay in the area from March 13 to March 17, 1987.

On Sunday March 15, His Eminence celebrated the Divine Liturgy at the Holy Trinity Greek Orthodox Cathedral and officially established the Armenian Apostolic Church in New Orleans.

On Monday March 16, the Prelate paid a courtesy visit to the Mayor of the city of Kenner, LA, where he was received by the Honorary Governor of Louisiana, Mr. Altabello and by the Mayor of Kenner who made the Prelate and Rev. Panosian honorary citizens of Kenner, LA. Later, the Prelate was presented with a Proclamation from the Governor of Louisiana, Hon. Edwin W. Edwards, officially welcoming him to the state of Louisiana.

In the picture, the Prelate receives the official proclamation from the hand of the honorary Governor. On his right side is the mayor.

FROM NEW JERSEY

On March 22nd, twenty seven veteran members of the Sts. Vartanantz Church Ladies' Guild were honored during a Banquet-Luncheon organized by the Ladies' Guild of the church and presided over by His Eminence Archbishop Mesrob Ashjian.

After all those long years of dedicated service, with all the self-sacrifice and unforgettable moments of communal work, it was not easy to say thanks by mere words. But Mrs. Janet Der Boghossian, the chairlady of the Ladies' Guild and Mrs. V. Kerbeyekian, the MC, expressed their sincere feelings and thanked the veteran ladies. Afterwards, Mrs. Alice Tournamian, the representative of the honorees, thanked the organizers of the banquet and urged the younger generation to work hard to carry on the torch.

Mrs. Grace Baghdassarian helped the prelate, Archbishop Ashjian, in presenting special medallions to all the honorees who had served the Sts. Vartanantz Church for twenty five years. The recipients were:

Satenig Katchouni	Alice Tournamian
Adrienne Babigian	Janet Tashjian
Arax Boyajian	Meline Zingalian
Lucy Derian	Alice Koumjian
Mary Kabasakalian	Aznive Halvajian
Charlotte Kasabian	Genia Kazanjian
Dorothy Kazanjian	Zabel Khalaf
Virginia Kerbeykian	Gladis Armen
Sally Najarian	Zabel Cherekjian
Nora Nalbandian	Virginia Najarian
Lily Nedurian	Anahid Aslanian
Adrienne Mahlebjian	Elsie Berberian
Hripsime Tfankjian	Flora Nishanian
Siroon Bedrosian (deceased)	